دەربارەی سیستەمی کارپێکردنی ئوبونتو

لۆگۆی فەرمیی نوێی ئوبونتو (فۆنتی ئوبونتو) کە لەوەشاندنی ١٠.١٠ ـەوە جێگیر کراوە

دابەشکرنی ئوبونتو یەکێکە لە دابەشکردنەکانی لینوکس لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە،هەموو کەس ئەتوانی ئەم سیستەمە بەکاربهێنیت،وە زۆر شیاوە بۆ لاپتوپ،ڕوومێز یان ڕاژە بێت،لە سیستەمی کارپێکردنی ئوبونتو هەموو پرۆگرامەکان هەیە ئەوەی کە پێویستت پێ هەیە،بۆ نموونە پرۆگرامی نوسین،پۆستی ئەلەکترۆنی...هتد،ئوبونتوی هەمیشە بە خۆڕاییە هیچ کات پێویست ناکات پارە بەدەیت بەم سیستەمە،ئەتوانی دایبگریت وە بەکاری بهێنیت،

ناوەڕۆک

چۆنێتی دۆزینەوەی وەشانی ئوبونتو

بۆ ئەوەی بزانیت چی وەشانێک بەکاردەهێنیت ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
lsb_release -a
```

دۆزینەوەی وەشانی کێرناڵ

ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
uname -r
```

هەموو وەشانە دەرچووەکانی ئوبونتو

هەموو ٦ مانگێک وەشاندنێکی سیستەمی ئوبونتو دەوەشێندرێت،یەکەم وەشانی ئوبونتو لە ساڵی ٢٠٠٤ بوو،

ژمارە	وەشان	ناوەکان	ڕێکەوتی وەشاندن
1	4.10	Warty Warthog	2004
2	5.04	Hoary Hedgehog	2005

3	5.10	Breezy Badger	2005
4	6.06	Dapper Drake	2006
5	6.10	Edgy Eft	2006
6	7.04	Feisty Fawn	2007
7	7.10	Gutsy Gibbon	2007
8	8.04	Hardy Heron	2008
9	8.10	Intrepid Ibex	2008
10	9.04	Jaunty Jackalope	2009
11	10.04	Lucid Lynx	2010
12	10.10	Maverick Meerkat	2010
13	11.04	Natty Narwhal	2011
14	11.10	Oneiric Ocelot	october 2011

وەشانی داهاتوو وەشانێکی LTS ـە لە ژێر کۆدناوی Precise Pangolin ـە. بەرواری وەشان لە مانگی april ـی 2012 دەبێت.

تێبینی زۆر گرینگ

دەبێت هەموو کات بۆ نوسینی فرمانەکانی لە هەموو سیستەمەکانی کارپێکردنی لینوکس بڕۆین بۆ تێرمیناڵ،بەم شێوەیە برۆ بۆ تێرمیناڵ،

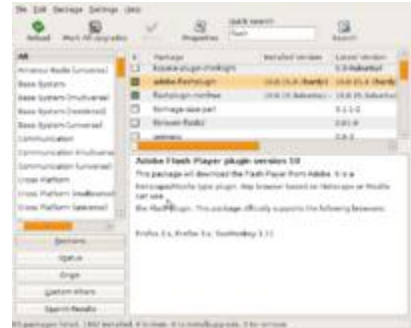
```
Applications -> Accessories -> Terminal
```

- `sudo` به نوسینی ئەمە ئەو دەسەڵاتت ئەداتێ وەک Root ئیش بکەیت،بۆ نموونە کاتێک دەتەوێت پرۆگرامێک دابەزێنیت یان دەستکاری پەڕگەیێک بکەیت لە سیستەمەکەت،بۆ نموونە وەک ئەمە:

```
sudo bash
```

- `gksudo` پێویستە ئەمە بەکاربهێنیت لە جیاتی `sudo` لە کاتێک بەتەوێت `Graphical Application` بکەیتەوە،بە ئیش پێکردنی فرمانەکانەوە،بۆ نموونە،

```
gksudo gedit /etc/apt/sources.list
```


پەنجەرەی Synaptic

- man ئەم فرمانە بەکاردێت بۆ دۆزینەوەی ڕێبەرێک بۆ یارمەتی فرمانەکان،بۆ نموونە `man sudo` هەموو ڕێبەر و پەڕەکانی ئەم فرمانە sudo پێشان ئەدا،

```
man sudo
```

- `apt-get` لەگەڵ `aptitude`خێراترین ڕێگایە بۆ دابەزاننی پرۆگرام/گورزە،هەروەها ئەتوانی بەکارهێنانی `Synaptic Package Manager`،وە GUI ڕێگایێکی ترە بۆ دامەزراندنی پرۆگرام/گورزە،بەڵام هەموو پرۆگرام/گورزەکان چالاکە لەگەڵ apt-get هەروەها بۆ دابەزاندنی چالاکە لە `Synaptic Package Manager` سەیری ئەمە بکە،

```
sudo apt-get install package
```

ئەتوانی بگەڕێی بە دوای گورزە لە `Synaptic` لەگەڵ دامەزراندنی بەم ڕێگایە،

دامەزراندنی ئوبونتو

دامەزراندنی ئەم سیستەمە زۆر ئاسانە،چەند هەنگاوێکی زۆر کورتە

پێویستی ڕەقەکاڵا

ئەم سیستەمە لەگەڵ کەمترین وە کۆنترین جۆرەی کۆمپیوتەر ئیش دەکات،بۆ نموونە وەشانی ٨،١٠ پێویستی بە 384 Mb ڕام هەبێت(بۆ دامەزراندنی پێیوستی کەمتر لە 256 Mb ڕام بێت،بەڵام بەزۆری ئەلتەرنتایڤی دامەزراندنەو ئیش پێکردن تەنها پێویستی بە 192 Mb ڕام بێت)،وە پێویستی بە ٣-٤ گیگابایت بۆشایی هەیە لە دیسکی ڕەق،لەگەڵ ٨-١٠ گیگابایت پێویستت دەبێت بۆ ئیش پێکردن،ئەگەر لەمە زۆرتر بێت ئەوە باشترە وە خێراتر کارەکانت بۆ جێبەجێ دەکات،

داگرتنی ئوبونتو

ئێستا وەشانی 10.04 ئامادەیە بۆ داگرتن کە وەشانێکی LTS ،دوای ئەوەی بە دروستی داتگرت،بیسوتێنە سەر سی دی،لێرە زۆر بە جوانی باسیکردووە

Dual-Booting ویندۆز لەگەڵ ئوبونتو

لە ڕاستی یەکەم جار ئوبونتو دامەزرێنیت پێش ویندۆز کێشەت بۆ دروست دەبێت،سەرەتا ویندۆز دامەزرێنە لەبەر ئەوەی `bootloader` زۆر گونجاوە،شوێنێک دیاری بکە لە دیسکی ڕەقی کۆمپیوتەرەکەت بۆ ویندۆز،وە پارچەیێک بۆشایی دروست بکە بۆ ئوبونتو،بەڵام پێشتر پارچەکانی دەیسکی ڕەقی کۆمپیوتەرەکەت پاکبکەرەوە،بەم شێوەیە هیچ کێشەت بۆ دروست نابێت کە ئوبونتو دووەم سیستەمی کارپێکردن بێت،

بەکارهێنانی Startup Manager بۆ گۆڕینی ڕیکخستنی Grub

Grub بەکاردێت بۆ `bootup` وە کۆنترۆڵکردنی بارکردنی بەبێ سەرەکی سیستەمی کارپێکردن،وە هەر ڕێکخستنێکی `bootup` بێت،ئەتوانی دەستکاری ڕێکخستنەکانی Grub بکەیت لە `Startup Manager` ئەم هەنگاوی خوارەوە جێبەجێ بکە،

```
System -> Administration -> Startup Manager
```

کاتێک دەیکیتەوە Startup Manager دانەمەزراوە،بۆ دامەزراندنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install startupmanager
```

تێبینی | لەخوارەوە جوانتر باسی دەکەین،

Dual-Booting ماک لەگەڵ ئوبونتو

Mac OS X لە ڕووی پێکهاتە و نەخشە لە لینوکس دەچێت(BSD Unix)،بۆ Dual-booting ماک لەگەڵ ئوبونتو هەموو زانیاریەکانی لەسەر پێکهاتەی سەێری

دامەزراندنی ماک دوای ئوبونتو

`dual boot` لەگەڵ `OS X` هەڵبژاردنی ext2 لە پارچە و جۆرەی دامەزراندنی ئوبونتو،بۆ دامەزراندنی Super Grub Disk دوای ئەوە بیسوتێنە سەر سی دی،بۆ دامەزراندنی ئوبونتو دەستکاری `Grub start-up list` بکە،

```
sudo nano /boot/grub/menu.lst
```

دوای ئەوە ئەم چەند دێرە زۆر بکە،

```
title Mac OS X
root (hd0,0)
makeactive
chainloader +1
```

سیستەمی ماک بۆ دەستپێکردنەوە دووبارە بڕۆ بۆ تێرمیناڵی Mac OS Xپەنجە بنێ بە F8 یان s-

```
fdisk -e /dev/rdisk0
flag 2 <--note that flag 2 is my Mac partition number two
quit
y
reboot
```

ئەگەر دڵنیا نییت کە ئیش دەکات،ئەوە ئەتوانی Super Grub Disk بەکاربهێنیت،یان grub چالاک بکە،

دامەزراندنی ئوبونتو دوای ماک

نوێیکردنەوە بۆ وەشانی نوێی

ئەگەر وەشانی کۆنی ئەم سیستە بەکاردەهێنیت ئەتوانی نوێی بکەیتەوە بۆ دواترین وەشان

- ئەتوانی لە ڕێگای Synaptic نوێی بکەیتەوە بە کرتە کردنە سەر Full Upgrade option
- ئەلتەرنتایف.بەکارهێنانی update-manager،ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install update-manager
sudo update-manager -d
```

هەروەها ئەتوانی ئەمیش بەکاربهێنیت،

```
sudo apt-get dist-upgrade
```

دامەزراندنەوەی پرۆگرام دوای وەشانی نوێی

دوای ئەوەی سیستەمی ئوبونتوت نوێی کردەوە بۆ دواترین وەشان،لەوانەیە هەندێک لەو پرۆگرام و گوزرانەی کە داتمەزراندوە لە وەشانی کون،پێویستی بە نوێی کردنەوە هەیە،لەگەڵ پاشەکەوتکردن و ڕێکخستنەکانی،وە دامەزراندنەوەی پرۆگرامەکان لەگەڵ خزمەتگوزارەکانی تر،

- لە سیستەمی کۆنەکە:ئەم کارە جێبەجێ بکە،`Save <- File <- Synaptic Package Manager Markings`
- هەموو دیاریکراوەکان پاشەکەوت بکە،بە بە ئەوانی دەرەکییە وەک `USB drive`
- هەموو `backup` سیستەمەکەت بکە،هەر پەڕگەێکی گرینگ بێت،بۆ نموونە `/home` دوای دامەزراندنی نوێی کردنەوە
- دوای دامەزراندنی سیستەمی نوێی،دووبارە برۆ بۆ `<- File <- Manager Synaptic Package <- Read markings` لەگەڵ بارکردنی پەڕگەکانی ناو `USB drive` یان پاشەکەوتێکی دەرەکی بێت،کە پێشتر پاشەکەوتت کردووە،

زۆرکردنی دەرهێنانی دانراوەکانی ئوبونتو

کاڵانەرمی گوزرەکان لەگەڵ سەدەها پرۆگرام چالاکە لە ماڵپەڕەکان بۆ داگرتن بە شێوەی سەرهێڵ،لە دانراوەکان زۆر بە ئاسانی کاڵانەرم دادەبەزێیت بۆ ئوبونتو بەکارهێنانی ئینتەرنێت،وە ئاستی پاراستنی زۆر بەهێزە

جۆرەکانی دانراوەکان

چوار جۆر گورزەی دانراوەکان هەیە لە ئوبونتو،

- main : پاڵپشتی دەکرێت بەشێوەێکی یاسایی،
- Restricted : کاڵانەرمەکانی خۆڕایی نییە،وە لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدا نییە،
- Universe : کاڵانەرمەکانی لە ژێر GPL دایە،پاڵپشتی دەکرێت لەلاین بەکارهێنەر
- multiverse : کاڵانەرمەکانی لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدا نییە،وە خۆڕا نییە،بەڵام پاڵپشتر دەکرێت لەلاین بەکارهێنەر،

زۆرکردنی دانراوەکان ببەکارهێنانی Synaptic

سەێری ئەم ڕێگای خوارەوە بکە بۆ بەکاری هێنانی Synaptic،

- `<- Settings <- Synaptic Manager <- Administration <- System .Repositories`
- ئەتوانی دانراوەکان چالاک بکەیت بۆ کاڵانەرمی ئوبونتوو
- بۆ کاڵانەرمی بەشی سێیەم بە دیاریکردنی زۆرکردن -> بۆ نوسینی ناونیشانی دانراوەکان،لەک فۆرماتە دەچێت:

```
deb http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid main restricted
deb-src http://archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid main restricted
```

- بۆ نموونە بۆ زۆرکردنی دانراوەکانی Medibuntu،

```
deb http://packages.medibuntu.org/ intrepid free non-free
```

داگرتنی کلیلی دانراوەکان بۆ بوخچە،

- بۆ نموونە کلیلی Medibuntu ئەتوانی لێرە دایبگریت،

```
http://packages.medibuntu.org/medibuntu-key.gpg
```

- بۆ زۆرکردنی کلیلەکان لە:

```
System -> Administration -> Synaptic Manager -> Settings -> Repositories -
> Authentication -> Import Key File...
```

- ئەلتەرنتایڤ:ئەتوانی ببەکارهێنانی CLI لە تێرمیناڵ کلیلەکان زۆر بکەیت،سەێری"زۆرکردنی کلیلەکانی دانراوەکان" بکە لە خوارەوە باسکراوە

- بۆ نوێکردنەوەی لیستی گورزەکان

```
Synaptic -> Reload
```

زۆرکردنی ڕێبەری دانراوەکان

ئێش پێکردنی ئوبونتوو لە لیستی سەرچاوەکان،تەنها بۆ تێگەیشتن کە چییت دەوێت،وە تێکەڵاو بوونی دانراوەکان وە وەشانی سیستەمەکەت،

- دروستکردنی backup لە لیستی سەرچاوە،

```
sudo cp -p /etc/apt/sources.list /etc/apt/sources.list_backup
```

- دەستکاریکردنی لیستی سەرچاوە،

```
sudo nano /etc/apt/sources.list
```

یان بەکارهێنانی graphical editor

```
gksudo gedit /etc/apt/sources.list
```

ئەمە نموونەیکی لیستی سەرچاوەیە لە کاتی زۆرکردنی دانراوەکان بۆ Medibuntu لەگەڵ Google

```
#deb cdrom:[Ubuntu 8.10 _Intrepid Ibex_ - Release i386 (20081029.1)]/
intrepid main restricted
# See http://help.ubuntu.com/community/UpgradeNotes for how to upgrade to
# newer versions of the distribution.

deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid main restricted
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid main restricted

## Major bug fix updates produced after the final release of the
## distribution.
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates main restricted
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates main
restricted

## N.B. software from this repository is ENTIRELY UNSUPPORTED by the
Ubuntu
## team. Also, please note that software in universe WILL NOT receive any
## review or updates from the Ubuntu security team.
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid universe
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid universe
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates universe
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates universe

## N.B. software from this repository is ENTIRELY UNSUPPORTED by the
Ubuntu
## team, and may not be under a free licence. Please satisfy yourself as
to
## your rights to use the software. Also, please note that software in
```

```
## multiverse WILL NOT receive any review or updates from the Ubuntu
## security team.
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid multiverse
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid multiverse
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates multiverse
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-updates multiverse

## Uncomment the following two lines to add software from the 'backports'
## repository.
## N.B. software from this repository may not have been tested as
## extensively as that contained in the main release, although it includes
## newer versions of some applications which may provide useful features.
## Also, please note that software in backports WILL NOT receive any
review
## or updates from the Ubuntu security team.
deb http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-backports main
restricted universe multiverse
deb-src http://gb.archive.ubuntu.com/ubuntu/ intrepid-backports main
restricted universe multiverse'''

## Uncomment the following two lines to add software from Canonical's
## 'partner' repository. This software is not part of Ubuntu, but is
## offered by Canonical and the respective vendors as a service to Ubuntu
## users.
deb http://archive.canonical.com/ubuntu intrepid partner
deb-src http://archive.canonical.com/ubuntu intrepid partner

deb http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security main restricted
deb-src http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security main
restricted
deb http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security universe
deb-src http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security universe
deb http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security multiverse
deb-src http://security.ubuntu.com/ubuntu intrepid-security multiverse

## Medibuntu - Ubuntu 8.10 "intrepid ibex"
## Please report any bug on https://bugs.launchpad.net/medibuntu/
deb http://packages.medibuntu.org/ intrepid free non-free
deb-src http://packages.medibuntu.org/ intrepid free non-free

# Google software repository
deb http://dl.google.com/linux/deb/ stable non-free
```

زۆرکردنی کلیلەکانی دانراوەکان

داگرتنی کلیلەکانی gpg بۆ دانراوەکان لەگەڵ زۆرکردنی ئۆتۆماتیک کلیلی دانراوەکان،

- بۆ نموونە بۆ بەدەست هێنان لەگەڵ زۆرکردنی کلیلی دانراوەکانی `Medibuntu`،

```
wget --quiet http://packages.medibuntu.org/medibuntu-key.gpg -O - | sudo
apt-key add -
```

- بۆ نموونە بۆ بەدەست هێنان لەگەڵ زۆرکردنی دانراوەکانی `Google`

```
wget --quiet https://dl-ssl.google.com/linux/linux_signing_key.pub -O - |
sudo apt-key add -
```

تێبینی : بەکارهێنانی `wget` - گەڕانەوە بۆ پەڕگەکانی ڕایەڵە،`--quiet` یەکسان نییە دەرەنجام، `-O` یەکسانە بە دەرەنجامی داگرتن دانەکان

دامەزراندنی گورزە لەگەڵ نوێیکردنەوە

Apt لەگەڵ بنچینەکانی گورزە

بەزۆری بەکارهێنانی تازە،Synaptic Package Manager بەکاردەهێنن بۆ دامەزراندنی گورزەکان،هەروەها ئەتوانی بۆ دامەزراندنی گورزەکان CLI بەکاربهێنیت،بۆ دەستپێکردنی تێرمیناڵ،

```
Applications -> Accessories -> Terminal
```

- دامەزراندنی گورزەکان،

```
sudo apt-get install packagename
```

نموونە،

```
sudo apt-get install mpd sbackup
```

- بۆ سڕینەوەی گورزەکان،

```
sudo apt-get remove packagename
```

نموونە،

```
sudo apt-get remove mpd sbackup
```

- گەڕان بەدوای گورزەکان،

```
apt-cache search <keywords>
```

نموونە،

```
apt-cache search Music MP3
apt-cache search "Text Editor"
```

- نوێکردنەوەی بنکەی دراوەی گورزەی apt،

```
sudo apt-get update
```

- بەرزکردنەوەی گورزەکان،

```
sudo apt-get upgrade
```

- بەرزکردنەوەی `dist` بۆنموونە لە `Gutsy` بۆ `Hardy`

```
sudo apt-get dist-upgrade
```

دامەزراندنی گورزەکانی deb

دێبیان (`.deb`) گورزەکانی ئەتوانی بەکاربهێنیت لە ئوبونتو، `.deb` گورزەێکە لە سیستەمەکەت هەیە، `.deb` ئەتوانی پەڕگەکانی دامەزرێنیت لە بەڕێوەبەردنی پەڕگەکان (Nautilus)،ئەتوانی ئەم گورزەیە دامەزرێنیت لە ڕێگای تێرمینالەوە،

- دامەزراندن و داگرتنی گورزەی (.deb)،

```
sudo dpkg -i packagename.deb
```

- سڕینەوەی گورزەی (.deb)،

```
sudo dpkg -r packagename
```

- دووبارە ڕێکخستنەوەو/چاکردنەوەی دامەزراندنی گورزەی (.deb)،

```
sudo dpkg-reconfigure packagename
```

نموونە،

```
sudo dpkg-reconfigure mpd
```

(Tar/GZip) لەگەڵ (Tar/Bzip2)

(Tar/GZip) ئەرشیف کۆتایی دێت بە ".tar.gz" لەگەڵ (Tar/Bzip2) کۆتایی دێت بە ".tar.bz2"،Bzip2 تازەیە،زۆر ڕێگا هەیە بۆ پەستانن،سیستەمی ئوبونتو لە سەرەکی پەستاننی تێدایە،لە ڕێگای تێرمیناڵەوە بەکاردێت،

- بۆ دەرهێنان،

```
tar xvf packagename.tar.gz
```

تێبینی | بۆ جێبەجێ کردنی ئەتوانی دەرهێنانی پەڕگەکان بکەیت لە ئەرشیف،بە شیتەڵکردنەوە،

- شیتەڵکردنەوەی پەڕگەی ".gz"

```
gunzip file.gz
```

- شیتەڵکردنەوەی پەڕگەی ".bz2"

```
bunzip2 file.bz2
```

تێبینی | هەروەها ئەتوانی بۆ شیتەڵکردنی گورزەکان سەرەتا بەکاربهێنیت ئەم فرمانە،gunzip بۆ `.gz` یان bunzip2 بۆ `.bz2`

- بۆ دروستکردنی `.gz`

```
tar cvfz packagename.tar.gz folder
```

- بۆ دروستکردنی `.bz2`

```
tar cvfj packagename.tar.bz2 folder
```

دامەزراندنی گورزە لە سەرچاوە

دڵنیابیت کە هەموو ئامرازەکانی گەشەپێدانت هەیە،بۆ نموونە `compilers, headers ,libraries`

```
sudo apt-get install build-essential
sudo apt-get install linux-headers-`uname -r`
```

- دەرهێنانی ناوەڕۆکی سەرچاوەی پەڕگەکان لە ئەرشیف،

```
tar xvf sourcefilesarchive.tar.gz
```

- بۆ دروستکردنی گورزە،وەرگێرانی گورزە لەگەڵ دامەزراندنی وەرگێرانی گورزەکان بۆ ناو سیستەمەکەت،

```
cd /path/to/extracted/sourcefiles
./configure
sudo make
sudo make install
```

- تێبینی : نوسینی `./` لە پێش ناوی پەڕگەکە لە تەزووی بوخچەکان وە ڕێگا پێدارەوە لە لینوکس شێڵ بۆ بەجێهێنانی پەڕگەی داوانامەکان،ئەگەر ئەمە هەڵەیە هات "`permission denied`" ئەم پەڕگەیە دروست نەبووە،بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە،

```
sudo chmod +x filename
```

دروستکردنی گورزەی deb لە پەڕگەکانی سەرچاوە

ئەگەر ئەتەوێت سەرچاوەێکی دروست دروستبکەیت،

- دامەزراندنی ئامرازی گورزە،

```
sudo apt-get install checkinstall
```

- دروستکردنەوەی گورزە بەکارهێنانی "`checkinstall`"

```
cd /path/to/extracted/package
./configure
sudo make
sudo checkinstall
```

Aptitude

Aptitude لە تێرمیناڵ بەکاردێت بۆ بەڕێوەبەردنی گورزەکان هەروەها ئەتوانی apt-get بەکاربهێنیت،Aptitude دیاریکردنی گورزەکان دامەزراندن و سڕینەوەی بە شێوەی ئۆتۆماتیکی،دیاریکردنی گورزەکان وە سڕینەوەی بە شێوەێکی تەواوەتی،

```
sudo aptitude install packagename
sudo aptitude remove packagename
sudo aptitude update
sudo aptitude upgrade
```

Synaptic Package Manager

apt-get لەگەڵ aptitude خێراترین ڕێگایە بۆ دامەزراندنی پڕۆگرام/گورزەکان،هەروەها ئەتوانی Synaptic Package Manager بەکاربهێنیت،لە GUI ڕێگایکە بۆ دامەزراندنی پڕۆگرام/گورزە،بەزۆری (هەمووی نا) پڕۆگرام/گورزە چالاکە لە apt-get هەروەها لە Manager Synaptic Package،ئەک ڕێگایە بە زۆری لە ڕومێز بەکاردێت،سەیری ئەمە بکە،

```
sudo apt-get install package
```

ئەتوانی بە دوای گورزەێک بگەڕێ لە Synaptic دوای ئەوە دایمەزرێنیت،ئەم هەنگاوانە جێبەجێ بکە،

- بڕۆ بۆ System -> Administration -> Manager Synaptic Package
- بگەڕێ بە دوای پڕۆگرام/گورزە،
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی Mark for Installation
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی Apply
- ئەو پڕۆگرامە دیاری بکە،دوای ئەوە بە شێوەی ئۆتۆماتیکی دادەمەزرێت،

Add/Remove Programs

هەموو گورزەکان چالاک نییە لە apt-get, aptitude لەگەڵ Package Manager Synaptic چالاکە لە Add/Remove Programs،چۆنێتی بەکارهێنانی زۆر ئاسانە سەیری ئەم هەنگاوەی خوارەوە بکە،

- سەرەتا بڕۆ بۆ Applications -> Add/Remove Programs
- بگەڕێ بە دوای ئەو پڕۆگرامەی کە پێویستیت پێ هەیە کە زۆری بکەیت،بۆنموونە بنوسیت MP3 هەموو کاڵانەرمەکانی MP3 پێشان ئەدا،
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی Mark for Installation
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی Apply
- ئەو پڕۆگرامەی کە دیارتکردووە بە شێوەی ئۆتۆماتیکی دادەمەزرێت،

نوێکردنەوەی ڕێبەر

- ئەتوانی لە ڕێگای تێرمیناڵەوە نوێی بکەیتەوە،بەم شێوەیە،

```
sudo apt-get update
sudo apt-get upgrade
```

یان

- بەکارهێنانی Synaptic Package Manager

```
System -> Administration -> Synaptic Package Manager -> "Reload" then
"Mark all upgrades"
```

نوێکردنەوەی ئۆتۆماتیکی

- بەکارهێنانی Synaptic Package Manager ئەم هەنگاوانەی خوارەوە جێبەجێ بکە،

```
System -> Administration -> Synaptic Manager -> Settings -> Preferences ->
General -> Reloading Outdated Package Information -> Automatic
```

پێوەکراوی داوانامەی ئوبونتو

Compiz Fusion

Compiz Fusion چالاکە لە بەڕێوەبەردنی پەنجەرە،بۆ جۆنکردنی ڕومێز بۆ نموونە هەڵگەرانەوەی ڕومێز،هەندێک لە بەکارهێنەری ئوبونتو Compiz ئیش پێکردووە،بۆ چالاککردنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install compiz compizconfig-settings-manager compiz-fusion-
plugins-main compiz-fusion-plugins-extra emerald librsvg2-common
```

بۆ گۆڕینی Compiz لە بەڕێوەبەردن پەنچەرە،ئەم هەنگاوە جێبەجێ بکە،

```
System -> Preferences -> CompizConfig Settings Manager
```

Fusion Icon

Fusion Icon بە چالاککردنی ئەمە ئەتوانی پەنچەرەکانی ئەم سیستەمە زۆر بە ئاسانی بیگوازیتەوە،لەگەڵ ئەوەی ئەتوانی زۆر بە خێرای بڕۆیت بۆ `Settings Manager`،بۆ دامەزراندنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install fusion-icon
```

بۆ ڕێکخستنی ئەم هەنگاوە جێبەجێ بکە،

```
Applications -> System Tools -> Compiz Fusion Icon
```

Emerald

`Emerald` بەکاردێت بۆ جوڵانەوەی ڕووکارەکانی `Compiz Fusion`،هەندێک ڕووکار چالاکە(ئەو ڕووکارە چالاککرا لە پرۆژەی `Beryl` پێش ئەوەی لەگەڵ `Compiz` ڕێک بخرێت لە `Compiz Fusion`)، Emerald بەڕێوەبەری ڕووکارە بۆ `Compiz Fusion` ئەتوانی دایمەزرێنیت،ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install emerald
```

گۆڕینی USplash Boot Screen

پەردەی `splash` بەکاردێت بۆ بینینی `bootup` ،لەو کاتی کە پرسیارەت لێ دەکات بۆ چونەژوورە و تێپەڕوشە،ئەتوانی پەردەی `USplash` بگۆڕیت ببەکارهێنانی startupmanager بۆ دامەزراندنی

```
sudo apt-get install startupmanager
```

- بۆ دەستپێکردن،

```
System -> Administration -> Startup Manager
```

Virtualization

ڕێگا پێدەکراوە بۆ دووەم سیستەمی کارپێکردنی `(OS)` ،بۆ نموونە Windows یان OS X،بۆ ئیش پێکردنی لەگەڵ ئوبونتو،پێویستە بۆ دیاریکردنی ڕام،لەبەر ئەوەی ئوبونتو دووەم سیستەمی کارپێکردنی کۆمپیوتەرەکەت،هەندێک لە ڕامەکەت داگیر دەکات،

VirtualBox

VirtualBox زۆر خێرایە وە دروستکراوە لەلاین `Sun Microsystems` وە خۆڕایە وە لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە،بۆ دامەزراندنی،

```
sudo apt-get install virtualbox-ose virtualbox-ose-source
```

دامەزراندنی Wine

وەک دەزانین ئەو پرۆگرامانەی لەسەر سیستەمی کارگێری ویندۆز کاردەکەن و وەشاندنیان بۆ لینوکس نییە. دەتوانین بەهۆی رێبەرێکەوە ئەو پرۆگرامانە لەسەر لینوکسیش کارپێبکەین. ئەویش پرۆگرامی Wine،بۆ دامەزراندنی برۆ بۆ تێرمینالْ ئەمە بنوسە،

```
sudo apt-get install wine
```

بە executable کردنی ئەو داوانامانەی لە جۆری .exe ـن

ئەمە لە تێرمینالْ بنووسە :

```
chmod x+u Desktop/setup.exe
```

بۆ نموونە ئەتەوێ پەڕەی setup.exe ـــی سەر رووميزێ executable بکەیت .

زیادکردنی تەختە کلیل

زیادکردنی تەختە کلیلی کوردی

لە سیستەمی ئوبونتو تەختە کلیلی کوردی هەیە،ئەتوانی زۆری بکەیت وە بەکاری بهێنیت وە بە بێ کێشە بە کوردی سۆرانی بنوسیت،ئەم هەنگاوە جێبەجێ بکە،

```
System -> Preferences -> Keyboard.
```

دوای ئەوە کرتە بکە لەسەر Layout Tab ئینجا کرتە بکە لەسەر Add لەوێ تەختە کلیلی کوردی زۆر بکە،لە Layout Options لەوێ هەڵبژاردنەکان بەدەستی خۆتە. کامە شت دادەنێی بۆ گۆڕینی تەختەکلیل.

دامەزراندنی جۆرەپیتی کوردی

دیارە بەکارهێنانی شێوە فۆنتەکانی تری یونیکورد زۆر پێویستە بۆیە بەباشم زانی باسی دامەزراندنی فۆنتەکانی یونی کورد بکەم لەسەر ئوبونتو، ئەم فۆنتانە بەبێ هیچ کێشەیەک لەهەموو پرۆگرامەکانی ئوبونتو کاردەکەن بەشێوەی ئاسایی و بەکارنەهێنانی هیچ ئامرازێک.برۆ بۆ تێرمیناڵ ئەم فرمانە بەبێ root بەگەڕ بخە:

```
wget http://www.chawg.org/meko/download/file.php?id=39 && unzip
file.php?id=39 && mv kurdi/ ~/.fonts/
```

دوانامەی گرافیک لەگەڵ ڤیدیۆ

Non-linear Video Editing Suite- Kino-

Kino بەکارهێنانی GUI وە دەستکاریکردنی ڤیدیۆ suite بۆ لینوکس،

```
sudo apt-get install kino mjpegtools
```

Cinelerra -Non-linear Video Editing Suite-

بەکاردێت بۆ دەستکاریکردنی ڤیدیۆ بەکاردێت وە لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە

KdenLive -Non-linear Video Editing Suite for KDE-

Kdenlive بەکاردێت بۆ دەستکاریکردنی ڤیدیۆی suite بۆ KDE،بۆ دامەزراندنی،

```
sudo apt-get install kdenlive mjpegtools
```

(Dia (Diagram editor

Dia خۆڕاییە وە لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە،GTK بەکاردێت بۆ دروستکردنی پرۆگرام بۆ `Gnome`،لە `Visio` دەچێت،

```
sudo apt-get install dia
```

editor Kivio -Diagram-

Kivio سەرچاوەی کراوەیە،وە دروستکردنی هێڵکاری بەکاردێت،بۆ دامەزراندنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install kivio
```

(Manipulator GIMP (Image

GIMP پرۆگرامێکی خۆڕاییە وە لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە،وە دەستکاریکردنی وێنە بەکاردێت،وەک پرۆگرامی Adobe Photoshop وایە،خۆی لە بنەڕت لە کاتی دامەزراندنی ئەم سیستەمە تێدایە،ئەگەر نەبوو ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install gimp
```

بۆ دەرهێنانی `brushes, palettes` لەگەڵ `gradients` بۆ GIMP ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install gimp-data-extras
```

Illustrator Inkscape Vector

Inkscape Vector Illustrator لە ژێر مافی سەرچاوەی کراوەدایە،وەگ پرۆگرامی Illustrator لەگەڵ CorelDraw وایە،

```
sudo apt-get install inkscape
```

داوانامەی ئینتەرنێت

وێبگەڕ

لێرە باسی دامەزراندنی هەندێک وێبگەڕ دەکەین،لە سیستەمی ئوبونتو،

Mozilla Firefox

لە ژێر مافی سەرچاوەی کرادوەدایە،چۆنێتی دامەزراندنی،ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install firefox
```

FireFTP بۆ Firefox

FireFTP ئەم پێوەکراوە بەکاردێت بۆ ناردنی پەڕگە،

IceCat

IceCat ئەمەیش یەکێکی ترە لە وێبگەڕەکان کە پرۆژەی دێبیانە،بۆ دامەزراندنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install iceape-browser
```

Opera

بۆ دامەزراندنی Opera ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install opera
```

Download Managers

بۆ دامەزراندنی پرۆگرامی Download Manager ئەمە لەتێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install d4x
```

ڕاژەخوازی پۆست

Evolution

سەرەکی لە Gnome ڕاژەخوازی پۆست هەیە لە ئوبونتو،ئەگەر دانەمەزراوە،

```
sudo apt-get install evolution
```

Thunderbird

ئەمە یەکێکی ترە لە ڕاژەخوازی پۆست کە لە ژێر مافی سەرچاوەی کردوەدایە،بۆ دامەزراندنی ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo apt-get install mozilla-thunderbird
```

ڕاژەخوازی FTP

Filezilla

بەکاردێت بۆ بارکردنی پەڕگەکانتان بۆ ماڵپەڕ،

```
sudo apt-get install filezilla
```

بەڕیوەبەردنی سیستەمی ئوبونتو

Automating Tasks

کار ئەتوانی بە ئۆتۆماتیک بەکاربهێنیت لە ڕووکاری GUI،

```
System -> Administration -> Task Scheduler
```

Boot Menu

ڕێکخستنی پێرستی چونەژوورەوە

ئەتوانی ڕێکخستنی پێرستی چونەژوورەوە بگۆڕیت لە ڕووکاری GUI،

```
System -> Administration -> Advanced -> Login Manager
```

ڕێکخستن و بەڕێوەبەردنی GRUB boot

ئەگەر هەندێک سیستەمی کارپێکردن لە ناو کۆمپیوتەرەکەت داتمەزراندوە،وە حەز دەکەیت GRUB boot manager بەکاربهێنیت بۆ دیاریکرنی کام سیستەم لەسەرەوە بێت وە ئیش بکات،تۆ ئەتوانی دەستکاری هەڵبژاردنەکانی GRUB بکەیت لە ڕووکاری GUI،

```
System -> Administration -> Advanced -> GRUB Editor
```

- بۆ دەستکاریکردنی تایبەتمەندیەکانی ڕێبەری ئەمە لە تێرمیناڵ بنوسە،

```
sudo nano /boot/grub/menu.lst
```

داوانامەکانی سەرەکی

تۆ ئەتوانی هەڵبژێریت پرۆگرامێک بۆ بەکارهێنانی پرۆگرامی سەرەکی بۆ تایبەتمەندی کار،

```
System -> Administration -> Default Applications
```

Kill a process

هەندێک کات پرۆگرام یان پرۆسە،بۆ لابردنی وە کۆتایی هێنان پرۆگرام/پرۆسە،ئەم هەنگاوە جێبەجێ بکە،

```
System -> Administration -> System Monitor -> highlight the errant process
-> Kill process
```

چالاککردنی NUM LOCK On Startup

```
System -> Administration -> Keyboard & Mouse -> Keyboard ->"turn on
Numlock on Startup"
```

پاڵپشتی سیستەم

- System -> Administration -> Backup System) Keep)
- کرتە بکە لەسەر "Add a Directory to Backup"
- دیاریکردنی ڕاستەخۆ بۆ پاڵپشتیکردنی،
- دیاریکردنی شوێن،بۆ پاڵپشتیکردن،
- کرتە بکە لەسەر "Backup Now"
- دیاریکردنی پێریستی گرووپ بۆ پاڵپشتنکردن،

گەڕاندنەوەی سیستەم

- System -> Administration -> Backup System) Keep)
- کرتە بکە لەسەر "Restore a Backup"
- دیاریکردنی پێریستی گرووپ بۆ گەڕانەوە،

بەڕیوەبەرایەتی بەکارهێنەر

```
System -> Administration -> User Management -> Administrator Mode
```

زۆرکردنی بەکارێنەرێکی نوێی

- کرتە لەسەر دوگمەی `New`،
- بۆ گۆڕینی `Login Name` بۆ ئەوە ناوی کە بەکاری دەهێنیت،
- کرتە بکە لەسەر `Passwords and Security` بازدەر،
- تێپەڕەوشە بنوسە،

Modify Users

- دیاریکردنی بەکارهێنەر بۆ چاککردن،
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی `Modify`،

سڕینەوەی بەکارهێنەر

- دیاریکردنی ئەو بەکارهێنەری کە دەیسڕیتەوە،
- کرتە بکە لەسەر دوگمەی `Delete`،

لەبیرچوونەوەی تێپەڕەووشە

ئەگەر هاتوو تێپەڕە ووشەت لەبیرکرد ئەوا بەم بەم چەند هەنگاوەی خوارەوە دەتوانی بیگێڕیتەوە.

- کۆمپیوتەرەکەت ریستارت بکەوە.
- لەکاتی لۆدکردنی بووت پەنجە بنێ بە ESC لەسەر تەختەکلیلەکت.
- ئینجا بە تەختەکلیلەکەت ’recovery mode‘ هەڵبژێرە، چونکە لەم دۆخەدا مشک کارناکات.
- کە چوویتە دۆخی ریکەڤەریەوە، ئیتر شاشەکەت ئەمانە پیشان دەدات

```
resume Resume Normal boot
```

```
clean try to make free space
```

```
dpkg Repair broken packages
```

```
grub Update grub boot loader
```

```
netroot Drop to root shell prompt with networking
```

```
root Drop to root shell prompt
```

- ئێستا بە تەختە کلیلەکە ئەمە “root Drop to root shell prompt” هەڵبژێرەو ئینتەر بکە.

ئێستا بەس ئەوە ماوە ئەم فرمانە بنووسیت

```
passwd
```

ئێستا داوای تێپەڕە ووشەیەکی نوێت لێدەکات، بینووسە، دیسان داوات لێدەکاتەوە بۆ ئەوەی دڵنیابیت کە چیت نووسیەوە بۆیە دەبێت جارێکی تریش تێپەڕەووشە نوێکەت بنووسیتەوە. کۆمپیوتەرەکەت reboot بکەوە. بۆ reboot پەنجە بنێ بە Ctrl+Alt+del یان ئەم فرمانە بنووسە

```
reboot
```

ئێستا دەبێت تێپەڕە ووشەکەت کاربکات.

گۆڕینی گرووپی بەکارهێنەر

Parental controls

پڕۆگرامی Timekpr بەکاردێت بۆ کۆنترۆڵکردنی هەژماری بەکارهێنەر،

- زۆرکردنی timekpr لە "زۆرکردنی دەرهێنانی دانراوەکانی ئوبونتو"لەسەرەوە باسکراوە،

```
deb http://ppa.launchpad.net/nedberg/ubuntu intrepid main
deb-src http://ppa.launchpad.net/nedberg/ubuntu intrepid main
```

- دامەزراندن،

```
sudo apt-get install timekpr
```

- ئیشپێکردن،

```
System -> Administration -> Timekpr Control Panel
```

پاڵێوەی ناوەڕۆکی وێب

ڕاژەکار

لێرە زۆر بە جوانی ڕوونکراوەتەوە چۆنێتی دامەزراندنی LAMP

چەند فرمانێکی گرنگ لە ubuntu

بۆ دامەزراندنی ڕوومێزی gnome

```
sudo apt-get install ubuntu-desktop
```

بۆ دامەزراندنی ڕوومێزی kde

```
sudo apt-get install kubuntu-desktop
```

چالاککردنی ئاگرە دیوار firewall

```
sudo ufw enable
```

زیادکردنی ڕێسایەک rule لە ئاگرەدیواردا

بۆ نموونە ئێمە دەمانەوێت port ی 80 چالاکبێت ئەوا بەم شێوەیە لە تەرمیناڵ دەنووسین

```
sudo ufw enable 80
```

یان بە پێچەوانە ئەگەر ویستت پۆرتێک دابخەی و ناچالاکبێت

```
sudo ufw disable 80
```

بۆ بینینی هەموو ڕێساکانی ئاگرە دیوار ئەم کۆدە بنووسە

```
sudo ufw status
```

کردنەوەی پرۆگرامە گرنگەکان لە ڕێگای Terminal ەوە

بۆ کردنەوەی firefox Mozilla

```
firefox
```

بۆکردنەوەی Configuration-Editor

```
gconf-editor
```

بۆکردنەوەی nautilus

```
nautilus
```

بۆ کردنەوەی nautilus وەک root

```
gksu nautilus
```

بۆ کردنەوەی Monitor System

```
gnome-system-monitor
```

بۆ کردنەوەی Manager Update

```
/usr/bin/update-manager
```

بۆ گێرانەوەی فایەرفۆکس بۆ دۆخی ستاندارد

پێش بەکارهێنانی ئەم فرمانە، هەموو پەڕگە دڵخوازەکانت پاشەکەوت بکە لە فایەرفۆکس چونکە هەموو زانیاریەکانی فایەرفۆکس لەگەڵ بەکارهێنانی ئەم فرمانە لەناو دەچن. ئەم فرمانە لەکاتێک بەکاردێک کە فایلەکانی پرۆفایل تێکبشکێن و بە تەواوی کارنەکەن.

```
mv ~/.mozilla ~/.mozilla_backup   to restore ff in standardmode
```

بۆ بەرزکردنەوە بۆ تازەترین وەشان

بۆ بەرزکردنەوە upgrade لە ئوبونتو ئەم فرمانە بنووسە

```
update-manager -d
```

دامەزراندنی conky لە ئوبونتو

لە تەرمیناڵ ئەمە بنووسە

```
sudo apt-get install conky
```

ئێستا تۆ conky ت دامەزراند بۆ ڕێکخستنی دەبێت لە home directory پەڕگەیەک دروستبکەی بەناوی

```
.conkyrc
```

واتە پەڕگەکە دەکەوێتە ئێرەوە

```
/home/yourname/.conkyrc
```

ئینجا پەڕگەکە بکەرەوەو ئەمەی تێدا بنووسە

```
#UBUNTU-CONKY
# A comprehensive conky script, configured for use on
# Ubuntu / Debian Gnome, without the need for any external scripts.
#
# Based on conky-jc and the default .conkyrc.
# INCLUDES:
# - tail of /var/log/messages
# - netstat connections to your computer
#
```

```
# -- Pengo (conky@pengo.us)
#

# Create own window instead of using desktop (required in nautilus)
own_window yes
own_window_type override
own_window_transparent yes
own_window_hints undecorated,below,sticky,skip_taskbar,skip_pager

# Use double buffering (reduces flicker, may not work for everyone)
double_buffer yes

# fiddle with window
use_spacer yes
use_xft no

# Update interval in seconds
update_interval 1.0

# Minimum size of text area
# minimum_size 250 5

# Draw shades?
draw_shades no

# Text stuff
draw_outline no # amplifies text if yes
draw_borders no
font arial
uppercase yes # set to yes if you want all text to be in uppercase

# Stippled borders?
stippled_borders 4

# border margins
border_margin 10

# border width
border_width 11

# Default colors and also border colors, grey90 == #e5e5e5
default_color 982E2E

own_window_colour brown
own_window_transparent yes

# Text alignment, other possible values are commented
#alignment top_left
```

```
alignment top_right
#alignment bottom_left
#alignment bottom_right

# Gap between borders of screen and text
gap_x 20
gap_y 80

# stuff after 'TEXT' will be formatted on screen

TEXT
$color
${color black}SYSTEM ${hr 2}$color
$nodename $sysname $kernel on $machine

${color black}Time ${hr 2}$color
$time

${color black}CPU ${hr 2}$color
${freq}MHz Load: ${loadavg} Temp: ${acpitemp}
$cpubar
${cpugraph 862A2A 862A2A}
NAME PID CPU% MEM%
${top name 1} ${top pid 1} ${top cpu 1} ${top mem 1}
${top name 2} ${top pid 2} ${top cpu 2} ${top mem 2}
${top name 3} ${top pid 3} ${top cpu 3} ${top mem 3}
${top name 4} ${top pid 4} ${top cpu 4} ${top mem 4}

${color black}MEMORY / DISK ${hr 2}$color
RAM: $memperc% ${membar 6}$color
Swap: $swapperc% ${swapbar 6}$color

Root: ${fs_free_perc /}% ${fs_bar 6 /}$color
hda1: ${fs_free_perc /media/hda1}% ${fs_bar 6 /media/hda1}$color
hdb3: ${fs_free_perc /media/hdb3}% ${fs_bar 6 /media/hdb3}

${color black}NETWORK (${addr ppp0}) ${hr 2}$color
Down: $color${downspeed ppp0} k/s ${alignr}Up: ${upspeed ppp0} k/s
${downspeedgraph ppp0 25,140 000000 ff0000} ${alignr}${upspeedgraph ppp0
25,140 000000 00ff00}$color
Total: ${totaldown eth0} ${alignr}Total: ${totalup eth0}
Inbound: ${tcp_portmon 1 32767 count} Outbound: ${tcp_portmon 32768
61000 count}${alignr}Total: ${tcp_portmon 1 65535 count}

${color black}LOGGING ${hr 2}$color
${execi 30 tail -n3 /var/log/messages | fold -w50}

${color black}FORTUNE ${hr 2}$color
```

```
${execi 120 fortune -s | fold -w50}
```

ئێستا بۆ کردنەوەی conky پەنجە بنێ بە Alt+F2 ئینجا بنووسە conky ئینتەر بکە. بەڵام ئەگەر بتەوێت خۆکارانە کاربکات لەگەڵ داگیرساندنی کۆمپیوتەرەکەت ئەوا دەبێت لە startup applications زیادی بکەی بەم شێوەیە: system-preferences-startup applications لەوێ کرتەی add بکە بەم شێوەیە پری بکەرەوە :

```
name:conky
```

```
command:/usr/bin/conky
```

```
comment:conky
```

تێبینی ئەمە تەنها نموونەیەکی سەرەتاییە لە ڕێکخستنی conky بە گوێرەی خواست و لێزانینی خۆت لە پەڕگەی conkyrc کە پێشتر دروستمان کرد دەتوانیت گۆڕانکاری تێدابکەیت.

بەربەستکردن لە ئوبونتودا

بۆ داخستن و ڕێگەگرتن لە ماڵپەڕە نەویستراوەکان بە شێوەیەکی زۆر ئاسان

لە terminal ئەمە بنووسە:

```
gksu edit /etc/hosts
```

دوای پێدانی ژمارەی تێپەڕبوونی root پەڕگەیەک بەناوی hosts ـت بۆ دەکرێتەوە کە ئەمە ناوەڕۆکەکەیەتی

```
127.0.0.1      localhost
127.0.1.1      computer-name
# The following lines are desirable for IPv6 capable hosts
::1 ip6-localhost ip6-loopback
fe00::0 ip6-localnet
ff00::0 ip6-mcastprefix
ff02::1 ip6-allnodes
ff02::2 ip6-allrouters
```

ئێستا بۆ داخستنی هەر ماڵپەڕێک، بۆ نموونە ئێمە دەمانەوێت Youtube دابخەین ئەوا ئەم دێڕەی بۆ زیاد دەکەین

```
127.0.0.1      localhost
127.0.1.1      computer-name
0.0.0.0 http://www.youtube.com
# The following lines are desirable for IPv6 capable hosts
::1 ip6-localhost ip6-loopback
fe00::0 ip6-localnet
ff00::0 ip6-mcastprefix
ff02::1 ip6-allnodes
ff02::2 ip6-allrouters
```

ئەگەر تێبینی بکەیت تەنها ئەم دێڕەمان زیادکرد *0.0.0.0* *http://www.youtube.com/*

بە سەرکەوتووی کارەکەت کۆتایی پێهێنا ،بیرت نەچێت دوای زیادکردن دەبێت پەڕگەکە save بکەیت، ئەگینا گۆرانکاریەکە روونادات.

وەرگیراوە لە سایتی : www.chawg.org

چاک کردنی: سامڕەند حاجی